

ЎЗБЕКИСТОНДА ЭКОЛОГИК ТУРИЗМНИ РИВОЖЛАНТИРИШ

1 –курс талабаси (дуал талим)

Самарканд маданий мерос ва туризм техникуми

МХ -125 меҳмонхона хужалигини бошқариш

Рахимова Гулҳае Муинжонова

Илмий рахбар **Шукурова Рано Кахаровна**

Аннотация: Ушбу ишда замонавий туризмнинг энг истиқболли йўналишларидан бири бўлган экотуризмнинг назарий ва амалий асослари ёритилган. Тадқиқотда экотуризмнинг табиатни муҳофаза қилиш, биохилма-хилликни асраш ва маҳаллий аҳолининг иқтисодий фаровонлигини оширишдаги роли таҳлил қилинади. Шунингдек, Ўзбекистоннинг ўзига хос табиий ландшафтлари, миллий боғлари ва қўриқхоналари мисолида соҳанинг ривожланиш истиқболлари кўриб чиқилган. Иш якунида экологик маршрутларни ташкил этиш ва соҳага инвестицияларни жалб қилиш бўйича таклифлар берилган.

Калит сўзлар: экотуризм, барқарор ривожланиш, табиий мерос, миллий боғлар, рекреация, экологик маданият.

Кириш

Мавзунинг долзарблиги. XXI асрга келиб инсониятнинг табиатга бўлган таъсири критик даражага етди. Глобал исиш, табиий ресурсларнинг камайиши ва экологик инқирозлар шароитида туризм соҳасида ҳам янгича ёндашув — экологик туризм (экотуризм) юзага келди. Бугунги кунда экотуризм дунё туризм бозорининг энг тез ривожланаётган тармоғи бўлиб, йилига ўртача 10-20% га ўсиб бормоқда. У нафақат дам олиш, балки табиатни асраш ва экологик маданиятни шакллантиришнинг асосий воситаси ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикасининг "яшил" иқтисодиётга ўтиш стратегияси доирасида экотуризмни ривожлантириш давлат сиёсатининг муҳим йўналиши

этиб белгиланган. Мамлакатимизнинг ноёб тоғ тизимлари, бетакроп чўл ландшафтлари ва биосфера резерватлари бу соҳани ривожлантириш учун улкан потенциалга эга. Шу боис, соҳанинг илмий-назарий асосларини ўрганиш ва мавжуд муаммоларга ечим излаш долзарб аҳамият касб

«Чатқол» санаторийси Тошкент вилояти Ғазалкент шаҳрида, Чирчик дарёси бўйида (Тошкентдан 55 км) жойлашган бўлиб, юрак-қон томир, асаб тизими, таянч-ҳаракат аъзолари ва ошқозон-ичак касалликларини даволашга ихтисослашган agroturizm.uz. Денгиз сатҳидан 610 метр баландликда, тоғ худудида жойлашгани сабабли соғломлаштириш ва дам олиш учун қулай иқлимга эга.

Асосий маълумотлар ва даволаш йўналишлари:

- **Жойлашуви:** Тошкент вилояти, Ғазалкент шаҳри, тоғолди худуди.
- **Даволаш профили:**
 - **Юрак-қон томир тизими:** Атеросклероз, кардиосклероз, гипертония (1-2 босқич).
 - **Таянч-ҳаракат аъзолари:** Остеохондроз, полиартрит, радикулит.
 - **Периферик асаб тизими** касалликлари.
 - **Ошқозон-ичак** ва нафас олиш аъзоларининг сурункали касалликлари.
- **Иқлими:** Чатқол тизмасининг тоза ҳавоси, даволаш муолажалари самарадорлигини оширади.

Санаторий оилавий дам олиш ва даволаниш учун мослаштирилган бўлиб, Госкомгеология тасарруфида фаолият юритади.

Хулоса

Чотқол давлат биосфера кўриқхонаси нафақат Ўзбекистоннинг, балки бутун Марказий Осиёнинг ноёб табиий хазинаси ҳисобланади. Ушбу худуднинг ЮНЕСКО Бутунжаҳон мероси рўйхатига киритилгани унинг нақадар юқори халқаро мақомга эга эканлигидан далолат беради.

Хулоса қилиб айтганда, Чотқол тизимида экотуризмни ривожлантириш куйидаги муҳим жиҳатларга хизмат қилади:

Фойдаланган адабиётлар руйхати:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining turizm sohasini rivojlantirishga oid farmon va qarorlari.
2. O'zbekiston Respublikasi Turizm qo'mitasi ma'lumotlari va rasmiy statistik to'plamlar.
3. UNESCO World Heritage Centre. *Samarkand – Crossroads of Cultures*.
4. Amir Temur tarixi va Temuriylar davri me'morchiligi bo'yicha ilmiy manbalar.
5. Imom al-Buxoriy hayoti va hadis ilmi bo'yicha adabiyotlar.
6. Ahmedov B. *Samarqand tarixi*. – Toshkent: Fan nashriyoti.

7. Azimov I. *O'zbekiston turizmi: rivojlanish strategiyalari va istiqbollari*. – Toshkent.
8. Rajabov Q. *Markaziy Osiyo me'morchilik yodgorliklari*. – Toshkent.
9. O'zbekiston Milliy ensiklopediyasi. – Toshkent.